५९॥६०॥विश्वामित्रात्मजा इति क्षत्रियात् ब्रम्हवादिनः कथमुत्पन्ना इत्याशंक्याह ऋचीकेनेति चरौ पूर्वं ब्रम्हैवाहितं अतः क्षत्रबीजोद्भवस्यापि ब्राम्हण्यलाभो जातः बीजोपेक्षया संस्कारस्य बलवत्वात् तथाहि दवाग्निदग्धेभ्यो वेत्रबीजेभ्यः कदलीकांडोत्पत्तिमुदाहरंति न ब्राम्हण्यै क्षत्रियाद्यैस्तपः कोट्यापि लभ्यते विश्वामित्रस्य तत्प्राप्तिर्मात्रा ब्रम्हौदनाशनात् ॥६१॥६२॥ इति आनुशासनिके पर्वणि नै०भा० चतुर्थोध्यायः ॥४॥ ॥छ॥ एवं दुष्प्रापमपि ब्राम्हण्यमानृशंस्यं विनाव्यर्थमित्याशयवानानृशंस्याध्यायमारभते आनृशंस्येति ॥१॥२॥ विषये देशे कांडं बाणं ॥३

अंभोरुहश्चारुमत्स्यः शिरीषि चाथ गार्दभिः ॥ ऊर्जयोनिरुदापेक्षी नारदी च महानृषिः ॥५९॥ विश्वामित्रात्मजाः सर्वे मुनयो ब्रम्हवादिनः ॥ तथैव क्षत्रियो राजन् विश्वामित्रो महातपाः ॥६०॥ ऋचीकेनाहितं ब्रम्ह परमेतद्युधिष्ठिर ॥ एतत्ते सर्वमाख्यातं तत्त्वेन भरतर्षभ ॥६१॥ विश्वामित्रस्य वै जन्म सोमसूर्याग्नितेजसः ॥ यत्र यत्र च संदेहो भूयस्ते राजसत्तम ॥६२॥ तत्र तत्र च मां ब्रूहि च्छेत्तास्मि तव संशयान् ॥६२॥ इति श्रीमहाभारते अनुशासनिके प० आनुशासनप० दानधर्मे विश्वामित्रोपाख्याने चतुर्थोऽध्यायः ॥४॥ ॥छ॥ युधिष्ठिर उवाच आनृशंस्यस्य धर्मज्ञ गुणान्भक्तजनस्य च ॥ श्रोतुमिच्छामि धर्मज्ञ तन्मे ब्रूहि पितामह ॥१॥ भीष्म उवाच अत्राप्युदाहरंतीममितिहासं पुरातनं ॥ वासवस्य च संवादं शुकस्य च महात्मनः ॥२॥ विषये काशिराजस्य ग्रामान्निष्क्रम्य लुब्धकः ॥ सविषं कांडमादाय मृगयामास वै मृगं ॥३॥ तत्र चामिषलुब्धेन लुब्धकेन महावने ॥ अविदूरे मृगान्दृष्ट्वा बाणः प्रतिसमाहितः ॥४॥ तेन दुर्वारितास्त्रेण निमित्तचपलेषुणा ॥ महान्वनतरुस्तत्र विद्धो मृगजिघांसया ॥५॥ सतीक्ष्णविषदिग्धेन शरेणातिबलात्क्षतः ॥ उत्सृज्य फलपत्राणि पादपः शोषमागतः ॥६॥ तस्मिन्वृक्षे तथाभूते कोटरेषु चिरोषितः ॥ न जहाति शुको वासं तस्य भक्त्या वनस्पतेः ॥७॥ निष्प्रचारो निराहारो ग्लानः शिथिलवागपि ॥ कृतज्ञः सह वृक्षेण धर्मात्मा सोप्यशुष्यत ॥८॥ तमुदारं महासत्वं मतिमानुषचेष्टितं ॥ समदुःखसुखं दृष्ट्वा विस्मितः पाकशासनः ॥९॥ ततश्चिंतामुपगतः शक्रः कथमयं द्विजः ॥ तिर्यग्योनावसंभाव्यमानृशंस्यमवस्थितः ॥१०॥ अथवा नात्र चिंत्यं हि अभवद्वासवस्य तु ॥ प्राणिनामपि सर्वेषां सर्वं सर्वत्र दृश्यते ॥११॥ ततो ब्राम्हणवेषेण मानुषं रूपमास्थितः ॥ अवतीर्य महीं शक्रस्तं पक्षिणमुवाच ह ॥१२॥

तत्र मृगयायां ॥४॥ दुर्वारितास्त्रेण दुर्वार्यशस्त्रेण निमित्ताल्लक्ष्याच्चपलश्चलित इषुर्यस्य तेन ॥५॥ दिग्धेन लिप्तेन ॥६॥७॥८॥९॥ द्विजः पक्षी आनृशंस्यं परदुःखेन दुःखित्वं ॥१०॥ चिंत्यं आश्चर्यं सर्वेषां नृतिर्यगादीनां सर्वत्र जातौ सर्वं कृपानैष्ठुर्यादिकं ॥११॥१२॥